

เพลงไทยสากลสำหรับเด็กช่วงปี พ.ศ.2482-2500

Thai Popular Songs for Children From 1939 to 1957

Jit Gavee
Mahidol University

บทคัดย่อ

การศึกษาเพลงไทยสากลสำหรับเด็กช่วงปี พ.ศ.2482-2500 เป็นการศึกษาด้านดนตรีวิทยา ทั้งในด้านประวัติศาสตร์และการวิเคราะห์ถึงตัวบทเพลง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่มีการสืบค้นข้อมูลทางเอกสารชนิดต่างๆ ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ไปจนถึงการสัมภาษณ์บุคคลข้อมูลที่มีความรู้ ประสบการณ์ตรง ผ่านการวิเคราะห์ออกมาในรูปของการพรรณนา ผลวิจัยพบว่า

เพลงไทยสากลสำหรับเด็ก ในช่วงปี พ.ศ.2482-2500 สามารถแบ่งออกได้เป็นสองประเภทใหญ่ คือ เพลงที่มาจากอิทธิพลทางการเมือง และเพลงที่อยู่นอกเหนืออิทธิพลทางการเมือง เนื่องจากยุคสมัยของการวิจัย ได้เกิดปรากฏการณ์การเมืองที่สำคัญหลายประการคือ จอมพล ป. พิบูลสงคราม ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรี ในปี พ.ศ.2482 ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในด้านวัฒนธรรม สิทธิหน้าที่พลเมืองที่ออกมาในรูปกฎหมายบังคับใช้ วงดนตรีที่อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลและครูเพลงท่านต่างๆ รวมไปถึงกระทรวงศึกษาธิการที่ขึ้นและครูเรื่องการสอนวิชาการขับร้อง จึงได้มีการประพันธ์เพลงสนองนโยบายรัฐบาล ขึ้นมากมาย มีทั้งบทเพลงที่ประพันธ์สำหรับเด็กโดยเฉพาะ และเป็นบทเพลงอื่นๆ แต่ถูกนำไปใช้กับเด็ก ทั้งในรูปแบบเพลงปลุกใจ เพลงสอนสั่ง เป็นต้น แม้ว่าการเมืองจะมีอิทธิพลต่อเพลงไทยสำหรับเด็ก แต่ในช่วงเวลาเดียวกัน พบว่า มีบทเพลงจากครูเพลงอีกหลายท่านที่ประพันธ์เพลงไทยสากลเพื่อเด็ก ทั้งโดยเฉพาะและโดยอ้อม ปรากฏในหลายรูปแบบ ได้แก่ เพลงสอนสั่ง เพลงประกอบการเรียน เพลงเทิดทูนผู้มีพระคุณ เพลงพระราชนิพนธ์ เพลงจริยธรรม ขนบธรรมเนียม เพลงศาสนาความเชื่อ และเพลงที่ใช้ในการพักผ่อนหย่อนใจ

การวิเคราะห์ตัวอย่างเพลงไทยสากลในช่วงเวลาดังกล่าว ทำให้เห็นได้ว่า มีความหลากหลายมาก ทั้งในเรื่องเนื้อหา และดนตรี มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวตามแต่เนื้อหาของเพลง ลักษณะทางฉันทลักษณ์บทเพลง อยู่ในลักษณะกลอนเพลง ที่ส่วนใหญ่เข้าใจง่ายและใช้ภาษาสวยงาม เนื้อหาของเพลงมีความหลากหลาย เช่น เป็นเพลงกล่อม เพลงปลุกใจ เพลงสอนสั่ง เป็นต้น ด้านคีตลักษณ์ของเพลงมีความหลากหลาย เช่น คีตลักษณ์แบบไบนารี (Binary Form), คีตลักษณ์แบบ 32 ห้อง (32 Bars Form) เป็นต้น การสร้างสรรค์เพลงไทยสากลสำหรับเด็กในช่วงเวลาของการวิจัย จึงเป็นการวางรากฐานตัวอย่างที่จะพัฒนาเพลงสำหรับเด็กของประเทศไทย ในอนาคตทั้งในด้านเนื้อหาและดนตรี

คำสำคัญ : เพลงไทยสากล เพลงสำหรับเด็ก

Abstract

A study of Thai popular songs for children during 1939–1957 is based on the musicology studies, using the method of the history and the qualitative analysis research. Data were obtained from printed material documents, electronic sources and interviewing the professionals who are composers, singers and music teachers. Analysis of data were completed by the method of western music theories. Results are as follow:

Thai popular songs for children (1939–1957) can be divided in two sections. First, songs that have political influence and second, songs without any political influence, but they were used for children. During the period from 1939–1957, it was the period ruled by the prime minister, Field Marshal Plaek Phibunsongkhram. He ordered great changes concerning Thai culture and lifestyle of Thai people. Music was one of the key factor of changes. Many musical bands were under the control of Thai government, they were ordered to establish and compose new songs and play in public. Many songs from those bands appeared to be songs for children. In this period, there were many songs that showed specific need in improving the knowledge and understanding of the new politics, but also more songs were composed for improvement of ethics and public discipline of the young people. Those songs were played to teach young children in schools to teach and practice in the singing classes.

Analysis studies showed various styles of children songs. All of them used western music form and melodies. New lyrics were composed along with the government ideas, but many were selected from old literature and plays as well as from the religious teaching document. Wordings were written in very fine Thai language with easy understanding. There were many form of music such as the binary, ternary, rondo and the 32 bars forms. Moreover, those children music and songs were also signified the historical evidences of the political dominances of which the government at the time had tried so hard to make the kingdom up to date and to be away from western colonization. Besides, the results also showed that Thailand had used western pop music as tools for modern national development of which those time western music studies in the country were not very popular like today. This might be a good reason to understand the progressive and well establishment of music schools in Thailand after the Second World War as well.

Keywords : songs for children, Thai popular songs

บทนำ

ดนตรีมีความเกี่ยวพันกับผู้คนในทุกช่วงอายุ ตั้งแต่เกิดจนตาย ในลักษณะการใช้ที่แตกต่างกัน เช่น เพื่อความบันเทิง เพื่อความผ่อนคลาย เพื่อปลุกเร้าอารมณ์บางอย่าง เป็นต้น วิทยเด็กถือเป็นอีกวัยที่มีดนตรีเข้าไปเกี่ยวข้องมาก ตั้งแต่สมัยโบราณ เห็นได้ชัดคือบทเพลงพื้นบ้านกล่อมเด็ก ซึ่งถือเป็นวรรณกรรมของชาติ ประมุขปาฐะ สะท้อนถึงวิถีชีวิต สภาพสังคมและยังสอดแทรกองค์ความรู้สมัยโบราณที่ต้องการจะให้เด็กได้เรียนรู้ ความสำคัญของเพลงดนตรีสำหรับเด็กจึงไม่ได้หยุดอยู่เพียงแค่ความบันเทิง แต่ยังครอบคลุมไปถึงหลักคำสอน และองค์ความรู้ที่คนโบราณได้บอกต่อกันมา

บทเพลงพื้นบ้านสำหรับเด็ก แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทคือ บทเพลงกล่อมเด็ก บทเพลงปลอบเด็ก และบทเพลงประกอบการละเล่นของเด็ก (refer to Amatayakul, P., 1986) ซึ่งปัจจุบันเห็นได้ว่ามีความพยายามในการอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านสำหรับเด็ก ผ่านผลงานการวิจัยของนักวิชาการท่านต่างๆ การจดบันทึกเพลงเหล่านี้ไม่ให้สูญหายไป เป็นต้น จากการศึกษาค้นคว้าและการทบทวนวรรณกรรมนั้น ทำให้เห็นได้ว่าเริ่มมีแนวคิดในการอนุรักษ์ และการนำเพลงสำหรับเด็กตั้งแต่ในยุคที่เป็นบทเพลงประเภทเพลงพื้นบ้านมาใช้กับเด็กให้เป็นกิจจะลักษณะที่ชัดเจน เช่น การนำเพลงกล่อมเด็กโบราณมาทำการอนุรักษ์ของเดิม และแต่งเติมใหม่ในชื่อ ฉันท์เยาวพจน์ โดยนายเปโมรา (refer to Mora, 1936) หรือ การแต่งบทดอกสร้อยสอนเด็กเพื่อร้องไปกับเพลงไทยเดิมของบทดอกสร้อยสุภาวศิต ที่มีกรมพระยาดำรงราชานุภาพเป็นหัวแรงสำคัญ เป็นต้น

ล่วงเลยมาจนถึงช่วงปี พ.ศ.2482 (ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล รัชกาลที่ 8) อันเป็นปีที่จอมพล ป. พิบูลสงคราม ขึ้นครองอำนาจครั้งแรก ในฐานะนายกรัฐมนตรี ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่างๆ อันกระทบต่อผู้คนในยุคสมัยดังกล่าวเป็นอันมาก โดยเฉพาะการประกาศรัฐนิยมจากรัฐบาลออกมาถึง 12 ฉบับ ที่กำหนดกฎเกณฑ์ต่างๆ โดยเฉพาะในเรื่องของวัฒนธรรม และยังมีผลต่อเรื่องดนตรีทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งนี้เมื่อมองในมุมของเพลงสำหรับเด็ก ได้เกิดเพลงประเภทที่เรียกว่าเพลงไทยสากลขึ้น ซึ่งมีลักษณะเป็นบทเพลงที่บรรเลงดนตรีตามแบบแผนฝรั่งแต่ใช้เนื้อร้องเป็นภาษาไทยที่สุภาพ (refer to Amatayakul, P., 2001) กลุ่มผู้ฟังของเพลงไทยสากลเหล่านี้มีหลากหลายรวมไปถึงกลุ่มผู้ฟังเด็ก และด้วยอิทธิพลต่างๆ ในสังคมที่เกิดขึ้นมา ได้กำหนดทิศทางของเพลงไทยสากลสำหรับเด็กเผยแพร่แก่เด็กหลากหลายบทเพลง และหลากหลายจุดประสงค์ แต่ปัญหาคือยังไม่มีแยกประเภทของบทเพลงเหล่านี้ออกมาให้เห็นชัดเจนถึงประวัติที่มา ลักษณะต่างๆ ของบทเพลง ปัญหาเหล่านี้จึงเป็นที่มาของการศึกษาวิจัย ในเรื่องของเพลงไทยสากลสำหรับเด็กช่วงปี พ.ศ.2482–2500 การศึกษาบทเพลงไทยสากลสำหรับเด็กในช่วงเวลาดังกล่าว ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเอกสาร การสัมภาษณ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เพื่อที่จะนำมาสู่การวิเคราะห์องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเพลงไทยสากลสำหรับเด็กในช่วงของการวิจัย ในส่วนต่อมาผู้วิจัยได้คัดเลือกบทเพลงไทยสากลที่ถูกใช้กับเด็กส่วนหนึ่งมาทำการวิเคราะห์ ในเรื่องของประวัติที่มาของเพลง เนื้อหาของบทเพลง และลักษณะทางคีตลักษณ์ของบทเพลง ทำให้เห็นได้ถึงลักษณะของบทเพลงเด็กที่ปรากฏอยู่ในช่วงเวลาของการวิจัย ทั้งหมดนี้เพื่อให้ได้ซึ่งคำตอบของจุดประสงค์ที่ผู้วิจัยกำหนด

ในส่วนของการรอบความคิดของการวิจัย จึงเป็นการศึกษาบทเพลงไทยสากลสำหรับเด็ก ที่ปรากฏอยู่ในช่วงปี พ.ศ.2482–2500 เป็นเวลาทั้งสิ้น 18 ปี โดยได้ศึกษาจากการค้นคว้าข้อมูลเอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์ที่ยังสามารถพบหลักฐาน และสามารถวิเคราะห์และบรรยายในรูปแบบพรรณนาโวหาร และการสัมภาษณ์บุคคลข้อมูลไปจนถึงผู้ที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาลักษณะของเพลงไทยสากลสำหรับเด็ก ช่วงปี พ.ศ.2482 ถึง พ.ศ.2500
2. เพื่อศึกษาคีตลักษณ์วิเคราะห์ คุณค่าทางวรรณศิลป์ ที่ปรากฏในเพลงไทยสากลสำหรับเด็ก ในช่วงปี พ.ศ.2482–2500

สมมติฐาน

สมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้จะเห็นได้ว่าเป็นช่วงที่ประเทศไทยอยู่ในการปกครอง โดยจอมพล ป. พิบูลสงครามเป็นเวลายาวนาน ซึ่งบุคคลที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมของประเทศเป็นอันมากของยุคสมัยนั้น ทางด้านดนตรีก็เป็นส่วนหนึ่งที่ได้รับอิทธิพลดังกล่าว สมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้จึงมองหาความเชื่อมโยงต่อยุคสมัยของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ที่มีต่องานเพลงดนตรีสำหรับเด็กว่าเกิดอิทธิพลใดๆ ขึ้นบ้างที่ส่งผลต่อบทเพลงสำหรับเด็ก

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบถึงความสำคัญและบทบาทของเพลงไทยสากลสำหรับเด็ก ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ช่วงปี พ.ศ.2482 ถึง พ.ศ.2500
2. เป็นหลักฐานที่รวบรวมถึงการมีอยู่ของเพลงเด็ก ในยุคสมัยดังกล่าว
3. ได้รวบรวมผลงานเพลงสำหรับเด็ก ที่ประพันธ์โดยครูเพลงและนักประพันธ์ท่านต่างๆ ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ทั่วไป มารวบรวม เป็นประเภทบทเพลงสำหรับเด็กที่ชัดเจน
4. เพื่อเป็นเอกสารอ้างอิงและแบบอย่างแก่การวิจัยอื่นที่มีความเชื่อมโยงกัน และง่ายแก่การสืบค้นต่อไปในอนาคต

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง เพลงไทยสากลสำหรับเด็กช่วงปี พ.ศ.2482–2500 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งยึดหลักและแนวคิดทางดนตรีวิทยา (Musicology) ในรูปแบบของการศึกษาประวัติศาสตร์ดนตรี และการศึกษา ลักษณะเฉพาะของดนตรี (Historical & Systematic Studies) โดยผู้วิจัยได้กำหนดกระบวนการวิจัยเป็นสองส่วน ดังนี้

1. การศึกษาและทบทวนด้านประวัติศาสตร์ (Historical Research) สำหรับศึกษาถึงที่มาของบทเพลงที่ปรากฏอยู่ในการทบทวนวรรณกรรม เพื่อเข้าใจถึงยุคก่อนที่จะมีการเผยแพร่เพลงไทยสากลสำหรับเด็กนั้นได้เคยมีเพลงวรรณกรรมประเภทไหนบ้างอันจะเชื่อมโยงไปสู่ยุคสมัยที่เพลงไทยสากลได้เกิดขึ้นแล้ว กระบวนการวิจัยในส่วนนี้ ได้ศึกษาจากข้อมูลเอกสารและวิเคราะห์ข้อมูล และสัมภาษณ์บุคคลข้อมูล
2. การศึกษาวิเคราะห์บทเพลง (Music Analysis) สำหรับศึกษาลักษณะต่างๆ ของบทเพลงผ่านวิธีวิเคราะห์ดนตรีแบบตะวันตก เพื่อที่จะสามารถวิเคราะห์ได้อย่างเป็นระบบ และได้ผลการศึกษาที่แม่นยำครบถ้วน

ดังนั้นเมื่อองค์ความรู้จากกระบวนการวิจัยมารวมกัน จะสามารถสังเคราะห์ความรู้ออกมาเพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การวิจัย และยังสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับเพลงไทยสากลสำหรับเด็ก ซึ่งถือเป็นเพลงประเภทหนึ่งในหมวดหมู่เพลงไทยสากล

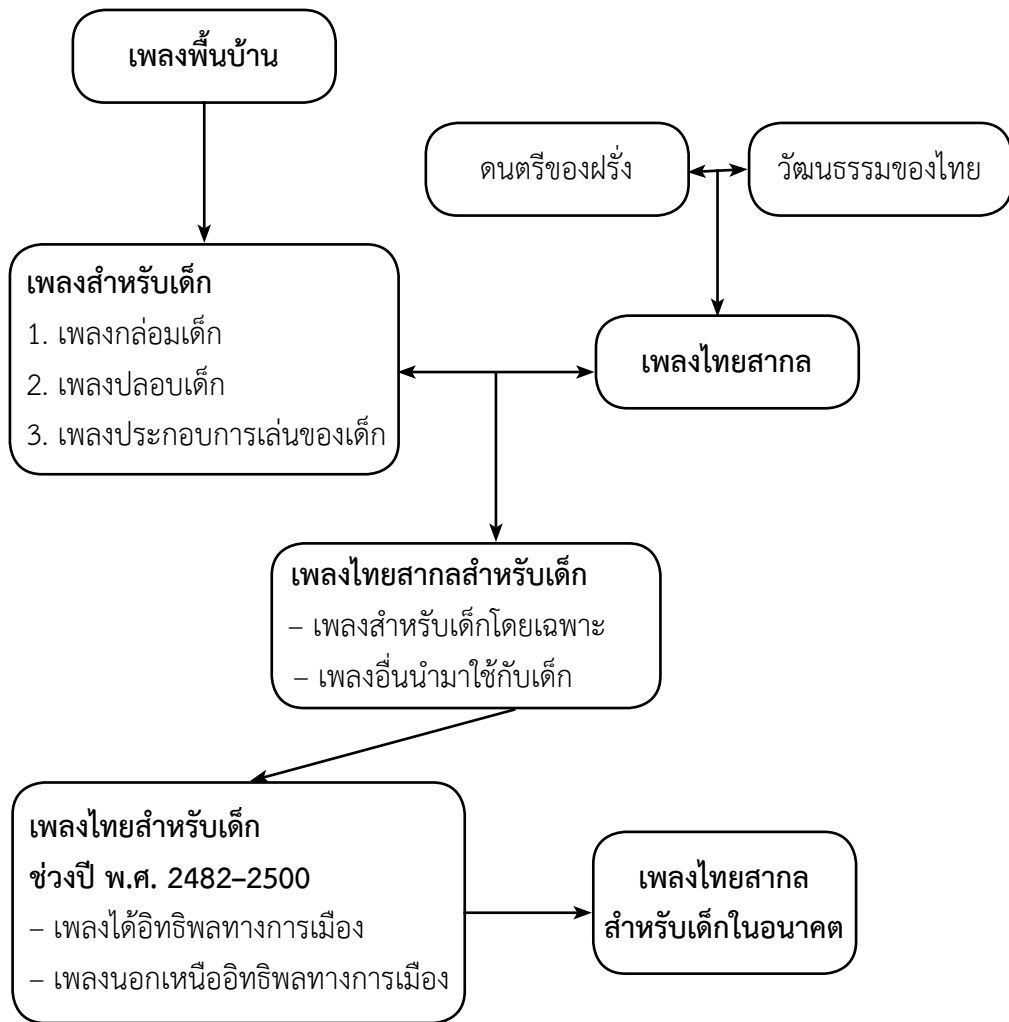

Figure 1 : Mind map “Birth of Thai popular songs for children”

Source : Gavee, J. (2017)

สรุปผลการวิจัย

1. เพลงไทยสากลสำหรับเด็ก ช่วงปี พ.ศ. 2482-2500

บทเพลงไทยสากลสำหรับเด็ก สามารถแบ่งออกได้เป็นสองประเภท คือ บทเพลงที่ประพันธ์ขึ้นสำหรับเด็กโดยเฉพาะ และบทเพลงประเภทอื่นที่ถูกนำมาใช้กับเด็ก ซึ่งถือเป็นลักษณะของเพลงไทยสากลสำหรับเด็ก ที่ไม่จำกัดอยู่เพียงแต่ช่วงเวลาในการวิจัยเท่านั้น แต่เป็นลักษณะที่พบได้ทั่วไปจนถึงปัจจุบัน เช่น การนำบทเพลงปลุกใจมาเป็นบทเพลงสำหรับการประกวดร้องเพลง เป็นต้น เมื่อผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงเพลงไทยสากลสำหรับเด็กช่วงปี พ.ศ.2482-2500 พบว่า ในยุคสมัยดังกล่าวสามารถแยกออกได้อีกเป็นสองประเภท คือ เพลงไทยสากลสำหรับเด็กที่เกิดขึ้นจากอิทธิพลทางการเมือง และเพลงไทยสากลสำหรับเด็กที่อยู่นอกเหนืออิทธิพลทางการเมือง โดยอธิบายได้ดังนี้

Figure 2 : Band of Public Relations Department in 1939

Source : The Hermitage of Musicology, Ratchasuda Foundation

เพลงไทยสากลสำหรับเด็กที่เกิดขึ้นจากอิทธิพลทางการเมือง บทเพลงประเภทนี้เกิดขึ้นจากอิทธิพลทางการเมืองที่ถือว่าเป็นอิทธิพลที่ส่งผลต่อศิลปะวัฒนธรรมรวมไปถึงดนตรี บทเพลงในกลุ่มนี้เกิดขึ้นได้ทั้งจากคำสั่งของรัฐบาล และบุคคลทั่วไปที่ได้รับอิทธิพลทางการเมือง ยุคสมัยที่ผู้วิจัยได้เลือกศึกษานั้นอยู่ในช่วงที่มีเหตุการณ์สำคัญทางการเมืองหลายเหตุการณ์ ทั้งยังเป็นช่วงการครองอำนาจทั้งสองช่วงของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ซึ่งเป็นบุคคลตัวแปรสำคัญที่ทำให้เกิดเพลงการเมืองขึ้นหลากหลายบทเพลง บทเพลงทางการเมืองเหล่านั้น เช่น เพลงประเภทปลุกใจ เพลงรักชาติ หรือเพลงเกี่ยวกับวัฒนธรรม ถูกแต่งขึ้นมากมาย และถูกนำไปเผยแพร่ในผู้ฟังทุกวัยรวมถึงวัยเด็ก เพลงไทยสากลสำหรับเด็กที่เกิดขึ้นจากอิทธิพลทางการเมือง ส่วนมากจึงถือเป็นบทเพลงประเภทอื่น แต่ถูกนำมาใช้กับเด็กภายหลัง เพราะรัฐบาลในสมัยนั้นเห็นว่า วัยเด็กเป็นวัยที่เหมาะสมแก่การปลูกฝังแนวคิดต่างๆ เพื่อจะนำไปพัฒนาประเทศชาติในอนาคตได้ ศิลปินที่สำคัญ เช่น หลวงวิจิตรวาทการ นายเอื้อ สุนทรสนาน นายแก้ว อัจฉริยะกุล นายจิตร ภูมิศักดิ์ เป็นต้น โดยมีผลงานที่โดดเด่นที่ถูกนำมาใช้กับเด็กหลายเพลง เช่น เพลงเดิน เพลงตื่นเถิดชาวไทย เพลงไทยรวมกำลัง เพลงต้นตระกูลไทย เป็นต้น อย่างไรก็ตามบทเพลงการเมืองที่แต่งขึ้นสำหรับเด็กโดยเฉพาะ ก็มีปรากฏในช่วงเวลาที่ได้ทำการศึกษา เช่น เพลงมาร์ชเยาวชน (จิตร ภูมิศักดิ์) เพลงหน้าที่เด็ก (ช่อม ปัญญาพรรค) เพลงหนูเอย (แก้ว อัจฉริยะกุล) เพลงยูวไทย เป็นต้น บางบทเพลงเป็นที่นิยมมากจนถึงปัจจุบัน เช่น เพลงหน้าที่เด็ก (เด็กเอย เด็กดี ต้องมีหน้าที่สืบอย่างด้วยกัน...) อันประพันธ์เนื้อร้องโดยครูช่อม ปัญญาพรรค และทำนองโดยครูเอื้อ สุนทรสนาน ซึ่งเป็นบทเพลงที่ไพเราะดีหู มีเนื้อหาที่ตีความเหมาะกับเยาวชน ทำให้เป็นที่นิยมเปิดให้แก่เด็กฟัง โดยเฉพาะในช่วงวันเด็กแห่งชาติของทุกปี

Figure 3 : Field Marshal Plaek Phibunsongkhram

Source : The Hermitage of Musicology, Ratchasuda Foundation

เพลงไทยสากลสำหรับเด็กที่อยู่นอกเหนืออิทธิพลทางการเมือง เป็นบทเพลงที่ถูกประพันธ์ขึ้นมา โดยไม่มีอิทธิพลทางการเมืองมาเกี่ยวข้อง มีทั้งในลักษณะที่ประพันธ์ขึ้นสำหรับเด็กโดยเฉพาะ และเป็น บทเพลงประเภทอื่นที่ถูกนำมาใช้กับเด็ก เช่น บทเพลงพระราชนิพนธ์ที่ถูกนำมาประกอบการแสดง ของเด็ก บทเพลงสำหรับกิจกรรมในโรงเรียนของเด็ก เป็นต้น บทเพลงในกลุ่มนี้เกิดขึ้นได้ด้วย จุดประสงค์ที่อยู่นอกเหนือจากเรื่องการเมือง โดยบทเพลงในกลุ่มนี้มีนักประพันธ์คนสำคัญหลายท่าน เช่น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ครูล้วน ควันธรรม ครูสุเทพ โชคสกุล เป็นต้น บทเพลงที่เป็นบทเพลงประเภทอื่นแต่ถูกนำมาใช้กับเด็ก เช่น เพลงสายฝน เพลงไกล่รุ่ง (บทเพลง พระราชนิพนธ์) เป็นต้น ด้านเพลงที่เป็นบทเพลงที่ประพันธ์สำหรับเด็กโดยเฉพาะ ส่วนมากจะเป็นบทเพลง ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและความสนุกสนานเพลิดเพลิน เช่น เพลงเจ้าคางคก (ล้วน ควันธรรม) โทมัส อัลวา เอดิสัน (สุเทพ โชคสกุล) เป็นต้น บทเพลงประเภทร้อยกรองหลายบทเพลงยังผูกพันอยู่กับระบบ การศึกษามาจนถึงปัจจุบัน เช่น เพลงตรงต่อเวลา ความเกรงใจ ซึ่งประพันธ์โดยครูสุเทพ โชคสกุล

2. การวิเคราะห์บทเพลง

ด้านการวิเคราะห์บทเพลง ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมและคัดเลือกบทเพลงที่ยังหลงเหลือมาถึงปัจจุบัน จากหลักฐานต่างๆ เช่น แถบบันทึกเสียง โน้ตเพลง โดยได้คัดเลือกเพลงต่างๆ จากบทเพลงที่ได้ค้นพบ มาทำการทบทวน และวิเคราะห์ ด้านประวัติ และลักษณะทางสังคีตลักษณะของบทเพลง เพื่อให้เห็นถึง ลักษณะภาพรวมของบทเพลงในยุคสมัยดังกล่าว ผู้วิจัยได้คัดเลือกบทเพลงไทยสากลสำหรับเด็กช่วงปี พ.ศ. 2482–2500 ด้วยหลักเกณฑ์คือ ยังปรากฏหลักฐานอย่างใดอย่างหนึ่งในสองสิ่งนี้ คือ แถบบันทึกเสียง และโน้ตเพลงพร้อมเนื้อร้อง มาทำการวิเคราะห์ทั้งสิ้น 15 เพลง ดังนี้

1) เพลงเดิน	โดย หลวงวิจิตรวาทการ
2) เพลงไก่อั่ว	โดย หลวงวิจิตรวาทการ
3) เพลงหนูเอ๋ย	โดย วงดนตรีสากลกรมโฆษณาการ
4) เพลงหนูเล็ก	โดย วงดนตรีสากลกรมโฆษณาการ
5) เพลงหน้าที่เด็ก	โดย วงดนตรีสากลกรมโฆษณาการ
6) เพลงกล่อม	โดย วงดนตรีสากลกรมโฆษณาการ
7) เพลงสร้างระเบียบ	โดย วงดนตรีสากลกรมโฆษณาการ
8) เพลงมาร์ชเยาวชน	โดย จิตร ภูมิศักดิ์
9) เพลงคำแล้ว	บทเพลงพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
10) เพลงกล่อมมดรูณ	โดย วงดนตรีจารุกนก
11) เพลงค่าน้ำนม	โดย ครูไพบูลย์ บุตรขัน
12) เพลงเจ้าคางคก	โดย ครูล้วน ควันธรรม
13) เพลงคุณหนู	โดย ครูนารถ ถาวรบุตร และครูสกันธ์ มิตรานนท์
14) เพลงยูวไทย	โดย วงดนตรี แอ็สแบนด์ นาย ต.เง็กชวน
15) เพลงชีวิตครู	โดย ครูสุเทพ โชคสกุล

ในด้านการศึกษาวิเคราะห์บทเพลงนี้ทั้งในส่วนของการศึกษาวิเคราะห์ด้านประวัติและด้านเนื้อหาของบทเพลง รวมไปถึงลักษณะทางดนตรีส่วนต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในบทเพลงไทยสากลสำหรับเด็กในช่วงเวลาของการวิจัย เห็นได้ชัดว่าช่วงเวลาของการวิจัยเป็นช่วงที่บทเพลงไทยสากลสำหรับเด็กหลายบทเพลง นำมาจากบทเพลงประเภทอื่นโดยเฉพาะบทเพลงประเภทปลุกใจ ที่ถูกประพันธ์ขึ้นมามากมาย ในช่วงเวลานั้น โดยส่วนมากเป็นงานเพลงของหลวงวิจิตรวาทการ (Tangtrong-jit, K., 2011) งานเพลงของวงดนตรีสากลกรมโฆษณาการ ซึ่งมีงานเพลงที่ออกมาตามนโยบายทางการเมืองออกมามากที่สุดเพื่อที่ความต้องการจะเผยแพร่ปลุกฝังแนวคิดที่เป็นไปในทิศทางเดียวกับรัฐบาล ทำให้บทเพลงถูกเผยแพร่ไปยังผู้คนทุกวัย โดยในวัยเด็กก็ได้รับผลกระทบนั้น บทเพลงไทยสากลสำหรับเด็กจำนวนมากในช่วงเวลาของการวิจัย จึงไม่ใช่บทเพลงที่ประพันธ์ขึ้นสำหรับเด็กโดยเฉพาะ แต่เป็นบทเพลงประเภทอื่น แต่ถูกนำมาใช้กับเด็กจนกลายเป็นเรื่องปกติธรรมดาไป

นอกจากนั้นบทเพลงที่แต่งขึ้นสำหรับเด็กโดยเฉพาะ ยังพบว่ามีปรากฏให้เห็นในช่วงเวลาของการวิจัยเช่นกัน ทั้งจากอิทธิพลทางการเมือง และนอกเหนือจากอิทธิพลทางการเมือง แม้ว่าจะมีจำนวนไม่มาก แต่เห็นได้ชัดเจนว่าช่วงเวลาดังกล่าวได้เกิดเพลงไทยสากลสำหรับเด็กขึ้นจริง แม้ว่าจะไม่มีการจัดสรรหมวดหมู่อย่างชัดเจน ทำให้ยากแก่การจัดการในปัจจุบันการวิเคราะห์บทเพลงไทยสากลสำหรับเด็ก ช่วงปี พ.ศ. 2482-2500 นี้ สามารถสรุปได้ว่าบทเพลงไทยสากลสำหรับเด็กในช่วงเวลานั้นไม่จำเป็นต้องเป็นบทเพลงที่ประพันธ์ขึ้นมาเพื่อเด็กโดยเฉพาะ แต่อาศัยการหยิบยืมบทเพลงอื่นๆ มาใช้กับเด็กพบเห็นได้ทั่วไปและหลากหลายบทเพลง ส่วนบทเพลงที่ประพันธ์ขึ้นสำหรับเด็ก ก็มีปรากฏอยู่เช่นกัน ทั้งในบริบทของเพลงการเมืองและเพลงที่อยู่นอกเหนือการเมือง

3. สรุป

จากบทเพลงที่ผู้วิจัยได้พบ ศึกษาและวิเคราะห์บทเพลง เป็นหลักฐานยืนยันได้ถึงการปรากฏและใช้งานเพลงไทยสากลสำหรับเด็กในยุคสมัยของการวิจัยจริง สามารถสรุปได้ว่า เพลงไทยสากลสำหรับเด็กในปี พ.ศ.2482-2500 มีปรากฏใช้ทั้งในลักษณะของเป็นเพลงการเมือง และเพลงที่นอกเหนือการเมือง อันมีจุดประสงค์ที่ต้องการจะสั่งสอน ชักจูงและเพื่อความสนุกสนานสำหรับเด็ก ซึ่งมีจุดประสงค์ที่คล้ายคลึงกับเพลงพื้นบ้านสำหรับเด็ก อันเกิดขึ้นมาในยุคก่อนหน้า ประเด็นที่เพิ่มเติมขึ้นมาจากอดีตคือ ประเด็นเรื่องของการเมือง ซึ่งเห็นได้ชัดว่าเพลงที่ใช้สำหรับเด็ก ถูกใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการชักจูงและปลุกฝังให้เยาวชนคล้อยตามไปในทิศทางของนโยบายรัฐ เพลงไทยสากลสำหรับเด็กในช่วงเวลาดังกล่าวได้สะท้อนแนวคิดของรัฐบาลออกมา ผลสรุปดังกล่าว สรุปได้ว่าเกิดขึ้นได้จากสามปัจจัยคือ

1) เพลงไทยสากลสำหรับเด็กในยุคนั้นมีไม่เพียงพอสำหรับเด็ก จึงมีการหยิบยืมเพลงประเภทอื่นมาใช้กับเด็ก

2) เนื้อหาของเพลงประเภทอื่นๆ มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้กับเด็กด้วยเหตุผลต่างๆ เช่น ความทันสมัยของเนื้อหา หรือสถานการณ์ของบ้านเมืองในขณะนั้น เป็นต้น

3) เพลงไทยสากลสำหรับเด็กไม่ใช่กระแสหลักของความต้องการในตลาดผู้ฟัง ทำให้นิยมใช้เพลงซ้ำๆ หรือนำเพลงประเภทอื่นมาใช้แทน

ในปัจจุบันยังไม่มีแบ่งประเภทของเพลงไทยสากลสำหรับเด็กให้เป็นประเภทอย่างเป็นมาตรฐานชัดเจน งานวิจัยฉบับนี้จึงถือเป็นหลักฐานยืนยันถึงการมีอยู่และได้แบ่งประเภทของเพลงไทยสากลสำหรับเด็กช่วงปี พ.ศ.2482–2500 ในขั้นเริ่มต้น

ข้อเสนอแนะ

องค์ความรู้ของเพลงไทยสากลสำหรับเด็ก ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแค่ช่วงปี พ.ศ. 2482–2500 ทั้งนี้บทเพลงประเภทดังกล่าว ยังมีการดำเนินต่อไปเพื่อรองรับผู้ฟังที่เป็นเด็กรุ่นใหม่ และมีการพัฒนาขึ้นมาตามยุคสมัย ดังนั้นเพื่อความสมบูรณ์ทางเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเพลงไทยสากลสำหรับเด็ก จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะมีการศึกษาต่อ ในช่วงปีต่อๆ มาของบทเพลงประเภทนี้ โดยผู้วิจัยเสนอให้มีการศึกษาต่อเกี่ยวกับครูเพลงและวงดนตรีที่ได้แต่งเพลงไทยสากลสำหรับเด็กในยุคต่อมา เช่น ครูสมาน กาญจนผลิน วงสองวัย สโมสรฝั่งน้อย เป็นต้น เชื่อว่าผลของการวิจัยชิ้นนี้จะสามารถเชื่อมโยง ผลการศึกษาเพลงสำหรับเด็กที่จะต่อยอดไปในอนาคตได้ อีกทั้งยังเป็นการอนุรักษ์บทเพลงประเภทนี้ในยุคสมัยอื่นๆ ให้เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมของชาติได้สืบไป

References

- Amatayakul, Poonpit. (1986). **Music Appreciation**. Bangkok: Siam Samai Company press.
- Amatayakul, Poonpit. (2007). **Archives of Music in 5 Periods**. Bangkok: Duan Tula Press.
- Amatayakul, Poonpit. (2011). **The Birth of Thai Popular Songs: Idea of Musicology**. Bangkok: Amarin Publishing.
- Bellman, J. D. (2007). **A Short Guide to Writing**. United States: Person Longman.
- Bread, D. & Gloag, K. (2005). **Musicology the Key Concepts**. New York: Routledge Taylor & Francis Group.
- Kasetsiri, Charnvit., Petchlert-anant, Thamrongsak. & Pongpanitanon, Vikan. (2001). **Field Marshal Plaek Phibunsongkhram with New Period of Politic**. 2nd ed. Bangkok: The Foundation for the Promotion of Sciences and Humanities Textbooks Project.
- Kasetsiri, Charnvit. (2008). **Political History of Thailand**. 5th ed. Bangkok: The Foundation for the Promotion of Sciences and Humanities Textbooks Project.
- Mora. (1936). **Shan Yaowapoj Vol. 4 Remembrance in Cremation of Mrs. Boriharnwanakhet (Chareon Chukiat)**. Bangkok: Aksorn Sophon Press. (in Thai)
- Myers, H. (1992). **Ethnomusicology: Historical and Regional Studies**. New York: W. W. Norton & Company.
- Narinkul, Prapasri. et al. (1981). **Remembrance in Cremation of Mr.Kaew Autchariyakul (Kaewfa)**. Bangkok: Rungrueng–Tham press. (in Thai)
- Natchanawakul, Nachaya. (2012). **Western Music in Siam: The Development between A.C.1841–1941**. Thesis in Philosophy of Music, Graduate School, Mahidol University.

- Navigamune, Anake. (2007). **Pleang Nok Sattawat**. 4th ed. Bangkok: Matichon Press. (in Thai)
- Payathai, Kita. (2015). **Cha-aum Puchapan Composer who Creative Wonderful Love Songs**. Bangkok: Sangdao Press.
- Poomsa-ard, Somchai. (1978). Mora Great Poet of Rattanakosin. *Silpakorn Magazine*, 1, 65-77.
- Royal Society. (2007). **Doksoi Suparsit**. Bangkok: Public Relations Group of Deputy Officer in Ministry of Culture. (in Thai)
- Sookhom, Naiyana. (1981). **Study of Field Marshal Plaek Phibunsongkhram for Explain Changing of Culture in 1938 to 1944**. Thematic Paper Bachelor of Music (Humanities), Silpakorn University.
- Tangtrong-jit, Kowit. (2011). **Lao Kwam Lang Krang Song Khram**. Bangkok: Pimkham Press. (in Thai)